

## SUVOROVIN ESILINNAN KAIVAUS

Kesäkuussa 1972 aloitettiin kaivaukset Suvorovin esilinnassa Itäpatterin ja kanavan välisellä alueella. Kaivauksen tarkoituksena on selvittää itäisen kehämuurin varhaisimmat vaiheet.

Aluksi poistettiin noin 10 - 15 cm paksu humuskerros koko alueelta. Sen alta paljastui laattakiveys, joka peitti Itäpatterista itään noin puolet kaivausalueesta. Laattakiveys oli Itäpatterin seinustalla, noin 300 cm Kijlin tornista etelään, Tasolla + 77.89. Itäpatterin taitteen kohdalla kiveyksen taso oli +77.75 ja kiveyksen eteläidässä +77.82. Kiveys vietti loivasti kanavaan päin ( piirustus sign. 23.8/102 ). Kivet olivat etupäässä lohkottuja, mutta joukossa oli myös luonnonkiviä. Kivien keskimääräiset koot:

55 x 13 x 36 cm

37 x 15 x 18 cm

28 x 16 x 12 cm

35 x 30 x 22 cm

20 x 13 x 8 cm

Laattakiveyksessä oli, Itäpatterista 4 - 3 m itään lähes kanavan suuntainen noin 4 - 5 cm syvä porrastus.

Laattakivet poistettiin muualta paitsi edellämainitun porrastuksen päältä. Varsinainen kaivaus alettiin tarkastamalla porrastuksen itälaita. Laattakivien alla oli noin 4 - 5 cm paksu laastikerros. Sen jälkeen poistettiin ruokamultakerros, jossa oli paikotellen savea joukossa. Noin tasolta + 77.34 - +77.53 alkoi 10 cm paksu tiilämurskakerros. Nämä kerrokset otettiin noin 30 cm levyiseltä alueelta. Tällöin oli saatu näkyviin kaksi varvia muurista, joka jatkui lähes pohjois-eteläsuunnassa alkaen Kijlin tornin luota noin 450cm Itäpatterista itään.

Itäpatterin ja esiintulleen muurin väli kaivetaan. Laattakivien alla ja osittain välissäkin oli noin 2 cm humusta. Noin 8 - 9 metriä Kijlin tornista etelään alkoi 12 - 40 cm paksu kulttuurimaakerros. Tämän alueen tutkimista kerroksittain vaikeutti suuri kanto, jota poistettaessa kerrokset sekoittuivat. Kannon alla oli runsaasti tiilämurskaa, jopa puolikastiiliä ( 5 x 12 x 25 cm ). Kulttuurimaakerroksesta löytyi runsaasti kuonaa, hiiltynyttä puuta, luita, rautanauvoja ja keramiikka-astioiden sirpaleita. Tasolta + 77.27



alkoi laastikerros, joka kuitenkin hajosi lähes koko alueelta kantoa poistettaessa.

Kulttuurimaa- ja laastikerrosten jälkeen alkoi noin tasoilta + 77.13 + 77.20 luonnonkivistä tehty kiveys. Idässä, lännessä, ja etelässä osittain, rajaa edellä kuvailtua aluetta huolellisesti muuratut seinät. Alueen koilliskulmassa on vaatimaton tulisija. ( piirustus sign. valokuvat sign. ) Läntinen seinä alittaa Itäpatterin tasolla +77.62, ja eteläinen seinä alkaa tasolta +77.74. Seinä on 68 cm leveä. Kysymyksessä on tod. näk. muurin sisäinen huone.

Tästä huoneesta pohjoiseen alkoi humuskerroksen alla noin 10 - 20 cm paksu, tiivis laastikerros. Noin 150 cm Itäpatterista itään oli laastissa manttelimuurin suuntainen noin 2 cm korkea taite. Sen itäpuolella laastikerros oli pinnalta löysä, mutta tiivistyi jo noin 3 cm syvemmällä. Tasolta +77.37 - +77.54 alkoi alueella kiveys. Manttelimuuri, joka alkaa Kijlin tornin etelälaidalta jatkuu pohjois-eteläsuunnassa, kaartuen hiemanlänteen Itäpatterin taitteen kohdalla. Muurin länsilaita tulee esiin ensimmäisen kerran Itäpatterin taitteesta noin 280 cm etelään noin tasolla +77.20. Muurin sisäisen huoneen eteläseinästä lähtien maakerrokset jatkuivat lähes samanlaisina koko kaivetun alueen pituudelta, muurin pohjan päällä. Kerrokset on nähtävissä liitteessä olevassa maaleikkauksessa.

Muurissa laidalla olevat kivet ovat huomattavasti keskellä olevia kiviä suuremmat ( esim. 68 x 20 x 35 cm ja 10 x 18 x 14 cm ). Muurin länsilaidassa muurista on jäljellä vain yhdestä kahteen varvia. Itälaidalla kaivaus on kesken. Kiviä sitoo hauras ruskehtava laasti, jossa on pieniä kiviä joukossa.

Itäpatterin taitteesta noin 300 cm etelään kulkee muurin poikki vesikouru, joka on 30cm leveä. Vesikourun pohjalla olevat laattakivet ovat, lännestä itään, tasoilla + 76.95 - +76.67. Kourun etelälaita on tasolla +77.10 ja pohjoislaita +77.14. Kourun jatkeena itäpäässä on muurin reunan ulkopuolella yksi laatakivi. ( piirustus sign. valokuvat sign. ).

LIITE

LEIKKAUS SUVOROVIN ESILINNA M 130cm ITÄPATTERIN KULMAUKSESTA ETELAAN  
130cm ITÄÄN. LEIKKAUSSUUNTA ETELÄ

MITAKAAYA 1:10

